

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Lukáše Páchy a soudců Mgr. Jiřího Kopeckého a JUDr. Ivy Trávníčkové, Ph.D., ve věci

žalobce: **Václav Hlaváč**, narozený dne 3.5.1961
bytem Nad Kapličkou 3120/16, Praha 10
zastoupený advokátem JUDr. Markem Hlaváčem
sídlem Akademická 663/5, Praha 10

proti

žalovanému: **Česká republika – Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3
zastoupený advokátem Mgr. Dušanem Sedláčkem
sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1

o nahrazení projevu vůle,

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 15.12.2022, č.j. 10 C 285/2021-631,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadených výrocích II., III. a V. **potvrzuje**.
- II. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku IV. **mění** tak, že žalovaný je povinen nahradit České republice - Okresnímu soudu v Pardubicích náklady řízení ve výši 7.162 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 37.835,49 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje Mgr. Hana Urubová.

Odůvodnění:

1. Okresní soud svým rozsudkem zastavil řízení v části, v níž se žalobce domáhal nahrazení projevu vůle žalovaného uzavřít s žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemku ve vlastnictví státu p.č. 487/2, vymezeného v geometrickém plánu č. 2704-001029/2022, PGP 1472/2022-606, vyhotoveného AGs, spol. s r.o. (výrok I.); nahradil projev vůle žalovaného uzavřít s žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemků, jejíž obsah ve výroku zaznamenal (výrok II.); rozhodl, že převodem pozemků specifikovaných ve výroku II. rozsudku dojde k uspokojení restitučního nároku žalobce ve výši 1.448.998 Kč (výrok III.); státu náklady řízení nepřiznal (výrok IV.) a žalovanému uložil nahradit žalobci náklady řízení ve výši 178.013 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta žalobce (výrok V.).
2. Rozhodl tak o požadavku žalobce na uložení povinnosti žalovanému uzavřít s ním smlouvu o bezúplatném převodu konkrétních náhradních pozemků z titulu jeho restitučního nároku, přiznaného v žalobě specifikovanými rozhodnutími Magistrátu hlavního města Prahy – Pozemkového úřadu Praha, Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha a Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Hl. m. Prahu, týkající se pozemků č. 747, 749, 751, 347, 616, 618, 619, 623, 675, 687, 694, 695, 706, 724, 736, 757, 763, 836, 838, 858, 863, 864, 865, 867, 870, 871, 872, 906, 752 původního Pozemkového katastru v katastrálním území Malešice. Tvrdil, že žalovaný v důsledku svévole a liknavosti nebyl do dnešního dne schopen restituční nárok žalobce (který oceňuje po započtení dosud vyčerpané části na částku 4.678.321,36 Kč) uspokojit.
3. Žalovaný navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout a tvrdil, že u žalobce neneviduje žádný neuspokojený restituční nárok. Naopak, jeho restituční nárok v původní výši 250.770 Kč byl přecherpan, protože proti němu nabyl náhradní pozemky v souhrnné ceně 3.081.356 Kč. Žalobce uplatňuje svůj nárok na základě chybného ocenění nevydaných pozemků znaleckým posudkem doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc., č. 2345/04/2017, včetně jeho dodatků, ve výši 38.386.960 Kč, z čehož sám žalobce uplatňuje zděděný podíl na restitučním nároku ve výši 9.596.740 Kč. Žalovaný měl za to, že žalobce, ani jeho právní předchůdce, nebyli aktivní v nabídkových řízeních, a namítal, že pokud nesouhlasili s postupem ocenění restitučního nároku, jejich obranou byla žaloba na určení hodnoty restitučního nároku, kterou nikdy nepodali. Nadto k převoditelnosti náhradního pozemku č. 487 v katastrálním území Přelouč tvrdil, že je na žalobce nepřevoditelný, protože je určen k zastavění veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury – cyklostezkou.
4. K námitce nepřevoditelnosti pozemku p.č. 487 v k. ú. Přelouč nechal žalobce provést jeho zaměření geodetem a zjistil, že účelová komunikace do pozemku skutečně zasahuje. Proto podle geometrického plánu č. 2704-001029/2022, vyhotoveného AGs, spol. s r.o. oddělujícího zasaženou část pozemku, vzal svou žalobu zpět v části požadavku na nahrazení projevu vůle žalovaného uzavřít s žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemku ve vlastnictví státu p.č. 487/2, jak je vymezený citovaným geometrickým plánem č. 2704-001029/2022, v ceně 4.881 Kč.
5. Žalovaný s tímto částečným zpětvzetím žaloby souhlasil, soud prvního stupně proto podle § 96 odst. 1, 2 o.s.ř. řízení v této části zastavil (výrok I. rozsudku).
6. Následně po provedeném dokazování učinil soud prvního stupně následující závěr o skutkovém stavu.
7. Žalobce je oprávněnou osobou podle zákona o půdě jako dědic po Ing. Zdeňku Hlaváčovi, zemřelém dne 25.12.2006, v rozsahu 1/4 čtvrtiny z celkového restitučního nároku. Část restituovaných pozemků p.č. 747, 749, 751, 347, 616, 618, 619, 623, 675, 687, 694, 695, 706, 724, 736, 757, 763, 836, 838, 858, 863, 864, 865, 867, 870, 871, 872 a 906 původního Pozemkového katastru v katastrálním území Malešice, byly rodině žalobce odňaty s účinností ke dni 30.4.1954,

pozemek p.č. 752 pak ke dni 22.1.1969, původního Pozemkového katastru v katastrálním území Malešice, za účelem průmyslové výstavby a výstavby komunikace. Uvedená část restituovaných pozemků nebyla právnímu předchůdci žalobce Ing. Zdeňku Hlaváčovi vydána dle rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy – Pozemkového úřadu Praha č.j. PÚ 1171/99 ze dne 26.5.1999, č.j. PÚ 1172/99 ze dne 26.5.1999, ve znění oznámení o opravě písařské chyby č.j. PÚ 1172/99 ze dne 25.6.1999, č.j. PÚ 1172/99/2 ze dne 24.11.1999, č.j. PÚ 208/00 ze dne 13.10.2000, č.j. PÚ 1017/00/1 ze dne 23.3.2001, č.j. PÚ 933/02 ze dne 28.5.2002, dále podle rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha č.j. PÚ 1040/03/3 ze dne 28.11.2003, č.j. PÚ 292/91 ze dne 1.4.2004, č.j. PÚ 292/91/1 ze dne 26.8.2008, č.j. PÚ 292/91/4 ze dne 13.8.2010, č.j. PÚ 292/91/6 ze dne 24.7.2012, č.j. PÚ 292/91/8 ze dne 26.7.2012, a konečně dle rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro hl. m. Prahu č.j. PÚ 292/91/11 ze dne 25.9.2013, č.j. PÚ 292/91/12 ze dne 29.10.2013, č.j. PÚ 292/91/16 ze dne 13.4.2016, č.j. PÚ 292/91/17 ze dne 13.4.2016, č.j. PÚ 292/91/18 ze dne 18.4.2016, č.j. PÚ 292/91/19 ze dne 19.4.2016 a č.j. PÚ 292/91/20 ze dne 27.4.2016, z důvodu existence překážek uvedených v § 11 odst. 1 zákona o půdě č. 229/1991 Sb. Ing. Zdeněk Hlaváč uplatnil své restituční nároky u žalovaného v roce 1991. V době přechodu pozemků na stát (k 30.4.1954 a 22.1.1969) existovala pro danou oblast v katastrálním území Malešice tato dokumentace – Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XI - (Malešice) s přílehlými částmi území Prahy IX – (Hloubětín), Prahy XI – (Hrdlořezy) a Prahy XIII – (Strašnice), mezi státními silnicemi českobrodskou a černokosteleckou (resp. třídami Poděbradovou a Maršála Foché), východně od ulice Mladoňovy, inv. č. SRK 000380, přičemž plán byl vyložen 18.3.1938 (dále také jen Severní regulační plán), dále Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XIII – (Strašnic, Hostivaře a Záběhlic), mezi státní silnicí černokosteleckou a tělesem státní dráhy – s přílehlými částmi Prahy XI – (Malešic a Štěrbohol), plán byl potvrzen Ministerstvem veřejných prací 18.1.1938. Dále dokumentaci tvořily mapa se zákresem stopcen stavebních pozemků evidující výši cen stanovenou podle nařízení předsedy vlády 175/1939, ortografické letecké snímky Prahy zachycující lokalizaci a podobu nové výstavby v období let 1945–1953. Podle této dokumentace byly pozemky p.č. 747, 749, 751, 752 původního Pozemkového katastru v k.ú. Malešice určeny k zastavění průmyslovou výrobou, pozemky p.č. 347, 616, 618, 619, 623, 836, 838, 858 a 864 původního Pozemkového katastru v k. ú. Malešice byly určeny k souvislému zastavění bytovými nebo rodinnými domy a komunikacemi, pozemek p.č. 763 původního Pozemkového katastru v k. ú. Malešice byl určen k zastavění průmyslovou výrobou, pozemky p.č. 863, 865, 870, 871, 872 a 906 původního Pozemkového katastru v k. ú. Malešice byly určeny k částečnému zastavění bytovými nebo rodinnými domy a komunikacemi. Pozemek p.č. 757 původního Pozemkového katastru v k. ú. Malešice byl určen částečně k zastavění průmyslovou výrobou, pozemky p.č. 675, 687, 694, 695, 706, 724 a 736 původního Pozemkového katastru v k. ú. Malešice nebyly určeny k zastavění. Na Severní regulační plán z roku 1938 odkazoval Návrh Rady ÚNV na schválení programu výstavby pro podrobný územní plán Malešického města ze dne 24.6.1958, Zápis o stavební komisi konané dne 19.6.1950, sdělení Stavebního úřadu, odb. 2 - regulační, adresovaného Prezidiu – ředitelství pro regulaci a výstavbu města ze dne 18.12.1947.

8. O nevydání pozemků původního Pozemkového katastru část p.č. 694 a část p.č. 695, dále pozemků p.č. 347, 687, 706, 724, část 749, část 757, dále pozemků p.č. 763, 751, 752, 619 a část p.č. 749, bylo rozhodnuto žalovaným v průběhu roku 2016. Právní předchůdce žalobce Ing. Zdeněk Hlaváč se zúčastnil neúspěšně veřejné nabídky pozemku p.č. 198/2 v katastrálním území Šeberov a pozemků p.č. 751/189 a p.č. 751/191 v katastrálním území Koloděje. Právní nástupce Ing. Zdeňka Hlaváče – žalobce – byl z účasti ve veřejné nabídce ohledně pozemků v katastrálním území Třebovice vyloučen pro nedostatečnost jeho restitučního nároku. Žalovaný eviduje výši restitučního nároku žalobce v částce 250.770 Kč, která vychází ze závěrů znaleckých posudků zadaných žalovaným podle kritéria jejich charakteru jako zemědělských pozemků. Hodnota restitučního nároku žalobce je podle závěrů znaleckého posudku doc. Ing. Jaromíra

Rysky, CSc., který vycházel při určení charakteru odňatých pozemků ze shora uvedené dokumentace, tj. jako převážně stavebních, ve výši 9.596.740 Kč.

9. Následně dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba o nahrazení projevu vůle je důvodná. Uzavřel, že žalobce prokázal, že je oprávněnou osobou podle § 4 zákona o půdě. Disponuje dosud neuspokojeným restitučním nárokem na bezúplatný převod pozemků z vlastnictví státu podle zákona o půdě. Ohledně výše restitučního nároku žalobce vyšel soud prvního stupně ze znaleckého posudku č. 2345/04/2017 ze dne 30.1.2017, a to včetně jeho dodatků č. 1 ze dne 14.6.2017 a č. 2 ze dne 12.2.2018, vypracovaného doc. Ing. Jaromírem Ryskou, CSc., kterým byly oceněny žalobci (jeho právnímu předchůdci) nevydané pozemky. Okresní soud vysvětlil, že znalec vycházel ze stejných listinných důkazů i závěrů o stavebním charakteru většiny odňatých pozemků a jejich hodnota zjištěná znalcem v celkové výši 38.386.960 Kč je správná. Protože právní předchůdce žalobce byl vlastníkem podílu 1/2 odňatých pozemků a žalobce následně v rámci dědického řízení nabyl 1/2 tohoto nároku, představuje hodnota restitučního nároku žalobce 1/4 hodnoty odňatých pozemků, tj. částku 9.596.740 Kč.
10. V tomto směru se okresní soud neztotožnil s argumentací žalovaného o neplatnosti Severního regulačního plánu a odkázal na závěry Nejvyššího soudu uvedené v usnesení ze dne 17.12.2019, sp. zn. 28 Cdo 3566/2019, podle nichž pro posouzení pozemků jako pozemků stavebních, je relevantní jejich odnětí za účelem zástavby nebo existence platné územně plánovací dokumentace, případně samotná realizace výstavby. Obdobnou argumentací žalovaného, kterou předkládá k charakteru pozemků odňatých rodině žalobce, dotčených tímž regulačním plánem, se Nejvyšší soud již zabýval (např. v rozsudku ze dne 10.2.2020, sp. zn. 28 Cdo 4185/2019, nebo rozsudku ze dne 29.3.2022, č.j. 28 Cdo 3080/2021-1537). Dovedil v nich, že ačkoliv Severní regulační plán nebyl potvrzen Ministerstvem veřejných prací, jiná v době odnětí původních pozemků platná územně plánovací dokumentace není Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy evidována a z provedení dokazování bylo zjištěno, že výstavba (i podle tohoto) regulačního a zastavovacího plánu fakticky probíhala. A je-li žalovaným tvrzeno, že závěr o stavebním charakteru původních pozemků lze opřít pouze o platnou územně plánovací dokumentaci, a že návrh regulačního a zastavovacího plánu nepotvrzený Ministerstvem veřejných prací je nicotný, lze poukázat na ustálenou rozhodovací praxi dovolacího soudu, dle níž při hodnocení povahy odňatých pozemků soudy zohledňují rozmanité okolnosti, které se v kontextu projednávaného případu pro posouzení této otázky jeví relevantní (rozsudek sp.zn. 28 Cdo 4185/2019). Stavební charakter odňatých pozemků není postaven toliko na konkluzi o existenci platného (Severního) regulačního plánu, nýbrž byl dovozen i z jiných skutkových zjištění /např. územního rozhodnutí o vyvlastnění pozemku ze dne 22.1.1969, zápisu sepsaného stavební komisí dne 19.6.1950, návrhu na schválení programu výstavby pro podrobný územní plán Malešického města či ortografických leteckých snímků/ (rozsudek 28 Cdo 3080/2021).
11. K otázce liknavosti a svévole žalovaného při uspokojování restitučního nároku žalobce dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalovaný postupoval vůči žalobci, a jeho právnímu předchůdci, liknavě a svévolně. Od roku 1991 do současné doby nebyly jejich restituční nároky uspokojeny, žalovaný dlouhodobě odmítá přecenění restitučního nároku žalobce s tvrzením, že již byla hodnota restitučního nároku vyčerpána, a to i přes existenci pravomocných soudních rozhodnutí, čímž brání žalobci v účasti na veřejných nabídkách podle § 11a odst. 1 zákona o půdě. Právní předchůdce žalobce i žalobce se snažili v minulosti dostatečně aktivně domáhat řádného uspokojení svého restitučního nároku. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro nahrazení projevu vůle žalovaného k bezplatnému vydání v žalobě označených pozemků, přičemž výše restitučního nároku žalobce činí 9.569.740 Kč, restituční nárok žalobce byl ke dni vydání rozsudku uspokojen ve výši 4.918.419,73 Kč, hodnota zbývajících restitučního nároku žalobce (4.678.321,36 Kč) tak převyšuje hodnotu jím požadovaných pozemků v tomto řízení, v částce 1.448.998 Kč (podle ocenění znalce Ing. Petra Macáka pozemku p.č. 822/3 v k. ú. Přelouč ve výši 1.292.032 Kč a pozemku p.č. 487/1 v k. ú. Přelouč ve výši 156.966 Kč).

12. O náhradě nákladů řízení rozhodl okresní soud podle § 142 odst. 1 o.s.ř., podle něhož přiznal plnou náhradu nákladů řízení žalobci.
13. V otázce náhrady nákladů státu, představovaných vyplaceným znalečným Ing. Petra Macáka a Jaroslava Truhláře v celkové výši 7.162 Kč, dovedil, že žalovaný je správní úřad České republiky podřízený ministerstvu zemědělství, je organizační složkou státu a účetní jednotkou, a plnění případně uložené povinnosti nahradit náklady řízení státu by se tak přesouvalo pouze z jedné části státního rozpočtu do části jiné. Proto České republice – Okresnímu soudu v Pardubicích náhradu nákladů řízení nepřiznal.
14. Rozsudek okresního soudu ve výrocích II. až IV. napadl odvoláním žalovaný. Namítal nesprávný závěr soudu prvního stupně ohledně hodnoty restitučního nároku žalobce. Nesouhlasil s tím, že nevydané pozemky v době přechodu vlastnického práva na stát měly stavební charakter. Při tomto posouzení soud prvního stupně vycházel chybně ze Severního regulačního plánu (zastavovacího a regulačního plánu pro část území Prahy XI, SRK 000380), který však nebyl ministrem veřejných prací a Státní regulační komisí schválen, a proto nenabyl existence, natož platnosti a zůstal pouze v rovině návrhu. Proto je nicotný a nemohlo být podle něj postupováno. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu v napadených výrocích změnil tak, že žalobu zamítne, zruší výrok o uspokojení restitučního nároku žalobce v této věci a přizná žalovanému právo na náhradu nákladů řízení.
15. Žalobce k odvolání navrhl rozsudek okresního soudu jako věcně správný potvrdit. Odvolával se na rozhodnutí Nejvyššího soudu (z posledních na sp. zn. 28 Cdo 1540/2023, 28 Cdo 2984/2022 a 28 Cdo 3403/2022) a Ústavního soudu, která hovoří v jeho prospěch. Z rozhodnutí nižších soudů odkázal na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24.1.2023, č.j. 84 Co 274/2022-927, týkající se bratra žalobce, v němž byla argumentace žalovaného prakticky totožná.
16. Odvolací soud přezkoumal rozsudek okresního soudu v napadených výrocích II. až V. podle § 212, § 212a o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.
17. Odvolání není důvodné.
18. Předně je třeba uvést, že okresní soud provedl ve věci potřebné dokazování, z provedených důkazů učinil odpovídající skutková zjištění a z nich pak i správný závěr o skutkovém stavu, který správně právně posoudil. Odvolací soud tedy vychází ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, tyto přejímá a pro stručnost na ně odkazuje. Odvolací námitky žalovaného nepřinesly nic nového, co by již nebylo uplatněno před okresním soudem a s čím by se soud prvního stupně nevypořádal. Nemohou tak na posouzení věci ničeho změnit. K odvolacím námitkám žalovaného pak krajský soud uvádí následující.
19. Primární argumentací žalovaného je zpochybnění charakteru předmětných pozemků ke dni jejich odnětí rodině žalobce (s účinností ke dni 30.4.1954 a v případě pozemku p.č. 752 původního Pozemkového katastru pro k. ú. Malešice s účinností ke dni 22.1.1969). Žalovaný v tomto směru tvrdí, že je třeba vycházet ze zemědělské evidence pozemků a jejich určení zákonem č. 46/1948 Sb. a jejich výkupními výměry z roku 1952 a 1954 k zemědělskému užívání, to na straně jedné, a na straně druhé z nicotnosti Severního regulačního plánu pro jeho neschválení ministrem veřejných prací a Státní regulační komisí. Na podporu tohoto právního názoru předložil (mimo jiné) znalecký posudek č. 1713-130/2022 ze dne 28.9.2020, vypracovaný Ing. Zdeňkem Burešem, v němž znalec akcentuje účel výkupních výměrů vydaných zemědělským referátem hl. m. Prahy podle zákona č. 46/1948 Sb. ze dne 6.5.1952 a 30.4.1954 – zemědělské obhospodařování jinými subjekty, a dále neschválení, či nepotvrzení Severního regulačního plánu, přičemž archiv Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy k letům 1952 ani 1954 jinou platnou územně plánovací dokumentaci Malešic neneviduje. Za stavební pozemky se k danému datu posuzovaly pozemky uznané stavebním úřadem za pozemky stavební, a to vymezením

stavebního obvodu, parcelací, stavebním povolením, regulačními a upravovacími plány, upravovacími náčrtý apod. Na odňatých pozemcích v Malešicích nedošlo k bezprostřední realizaci výstavby, ale k bezprostřednímu zemědělskému hospodaření Státního statku Xaverov.

20. K této odvolací námitce je třeba uvést, že tyto předpoklady, zejména že na oceňovaných pozemcích neprobíhala bezprostředně po jejich odnětí výstavba, a proto je jako stavební nelze ocenit, neodpovídají zjištěním učiněným v průběhu řízení před soudem prvního stupně. Ten naopak zjistil (z listin, které jsou součástí znaleckého posudku doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc.), že oblast Strašnic byla rozestavěna podle územního plánu Státní regulační komise z roku 1938 a tento plán je až dodnes platným regulačním plánem (Návrh na schválení programu výstavby pro podrobný územní plán Malešického města ze dne 24.6.1958). Dne 18.12.1947 se na stavební úřad, odb. 2-regulační, dostavil Ing. Nachtigal v zastoupení ministerstva zemědělství a prohlásil, že se podrobuje zásadám, jak jsou obsaženy v regulačním plánu z roku 1938 (sdělení stavebního úřadu, odb. 2 adresovaného Prezidiu - ředitelství pro regulaci a výstavbu města ze dne 18.12.1947). Podle stavební komise konané dne 19.6.1950 bylo území v katastrálním území Malešice zastavěno na základě regulačních plánů, podle kterých se postupovalo (zápis Obvodního národního výboru v Praze ze dne 19.6.1950). Podle vyvlastňovacího rozhodnutí ONV v Praze X ze dne 22.1.1969 pak vlastnické právo k pozemku p.č. 752 původního Pozemkového katastru přešlo z právního předchůdce žalobce (Ing. Zdeňka Hlaváče) na stát za účelem uskutečnění průmyslové výstavby a komunikací.
21. Ani evidence nevydaných pozemků jako zemědělských v době jejich odnětí pak nemá na posouzení charakteru odňatých pozemků v době jejich přechodu na stát zásadní vliv.
22. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29.3.2022, sp. zn. 28 Cdo 3080/2021, vydaném ve věci žalobce a jeho bratra Ing. Jana Hlaváče, v řízení proti žalovanému o nahrazení projevu vůle, vyložil, že Nejvyšším soudem bylo opakovaně uzavřeno, že i v těch případech, kdy byly pozemky v době přechodu na stát evidovány jako zemědělské, nicméně byly určeny k výstavbě (v době prodeje existující územně plánovací dokumentace, vykoupení za účelem výstavby, bezprostřední realizace výstavby, existence územního rozhodnutí o umístění stavby), lze i takové pozemky v zásadě ocenit jako pozemky určené pro stavbu ve smyslu ust. § 14 odst. 1 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb. (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2015, sp. zn. 28 Cdo 2956/2014, ze dne 3.4.2014, sp. zn. 28 Cdo 444/2014, ze dne 3.6.2015, sp. zn. 28 Cdo 4678/2014, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2015, sp. zn. 28 Cdo 3971/2014, a ze dne 2.9.2015, sp. zn. 28 Cdo 1025/2015).
23. Dále Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí 28Cdo 3080/2021 vyložil, že dovolací soud v této souvislosti rovněž aproboval flexibilnější přístup k posuzování původní povahy odňatých pozemků, v rámci něhož soudy podle kontextu každého jednotlivého případu zohledňují různé relevantní okolnosti a neulpívají rigidně kupříkladu jen na vydání územního rozhodnutí jako na podmínce uznání pozemků za stavební (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.9.2015, sp. zn. 28 Cdo 1227/2015, nebo ze dne 1.3.2017, sp. zn. 28 Cdo 4120/2016, a rozhodnutí v něm odkazovaná), přičemž judikatura poukazuje na územně plánovací dokumentaci účel vykoupění pozemku či následnou realizaci výstavby neurčuje taxativně hlediska, jež musí být naplněna současně (byť tomu tak nepochybně být může), aby byl posuzovaný pozemek pokládán za stavební, pouze příkladmo vyjmenovává konkrétní faktory, jež mohou k závěru o stavební povaze pozemku vést (srov. zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.9.2017, sp. zn. 28 Cdo 1964/2017 či ze dne 3.2.2016, sp. zn. 28 Cdo 3689/2015).
24. Dále lze z označeného rozhodnutí Nejvyššího soudu 28Cdo 3080/2021 citovat, že argumentací žalovaného obdobné té, kterou předkládá v daném případě, se Nejvyšší soud již zabýval ve své předchozí judikatuře, která se rovněž týkala obdobných nároků na vydání náhradních pozemků za pozemky odňaté a dotčené tímž regulačním plánem. Za všechny lze zmínit rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.2.2020, sp. zn. 28 Cdo 4185/2019, v němž dovolací soud uvedl, že

ačkoliv Severní regulační plán „nebyl dle skutkových zjištění soudu prvního stupně, která převzal také odvolací soud, potvrzen Ministerstvem veřejných prací... , jiná v době odnětí původních pozemků platná územně plánovací dokumentace není Institutem plánování a rozvoj Hl. m. Prahy evidována a z provedeného dokazování měl soud prvního stupně za prokázané, že výstavba (i podle tohoto) regulačního a zastavovacího plánu fakticky probíhala. Namítá-li dovolatel, že závěr o stavebním charakteru původních pozemků lze opřít toliko o platnou územně plánovací dokumentaci, přičemž návrh regulačního a zastavovacího plánu nepotvrzený Ministerstvem veřejných prací je nicotný, nelze než poukázat na ustálenou rozhodovací praxi dovolacího soudu, dle níž při hodnocení povahy odňatých pozemků soudy zohledňují rozmanité okolnosti, které se v kontextu projednávaného případu pro posouzení této otázky jeví relevantní“.

- 25.A jak vyplývá z výše uvedeného, soud prvního stupně i v této věci založil závěr o stavebním charakteru odňatých pozemků nejen na existenci Severního regulačního plánu, ale i na dalších relevantních okolnostech – zjištěných z dopisu Prezidiu hl. m. Prahy ze dne 18.12.1947, dále Návrhu rady ÚNV na schválení programu výstavby pro podrobný územní plán Malešického města ze dne 24.6.1958, ze zápisu Obvodního národního výboru v Praze o stavební komisi ze dne 19.6.1950, ale i z ortografických leteckých snímků daného území z let 1945 – 1953 a mapy stopcen stavebních pozemků evidující výši cen stanovenou podle nařízení předsedy vlády č. 175/1939 Sb.
- 26.Nedůvodnou je pak i druhá stěžejní odvolací námitka žalovaného o chybně stanovené výši souhrnné ceny nevydaných pozemků, určenou znalcem doc. Ing. Jaromírem Ryskou, CSc.
- 27.Znalec doc. Ing. Jaromír Ryska, CSc., ve svém posudku č. 2345/04/2017 ze dne 30.1.2017, ve znění dodatků č. 1 ze dne 14.6.2017 a č. 2 ze dne 12.2.2018, vycházel z fakticity, že v době odnětí pozemků právnímu předchůdci žalobce státem platil Jižní regulační plán (SRK 000412), který byl schválen a potvrzen (znalecký posudek doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc., ze dne 30.1.2017) a současně bylo postupováno podle Severního regulačního plánu, byť nebyl schválen a potvrzen postupem předpokládaným zák. č. 88/1920 Sb. (dodatek č. 2 k citovanému znaleckému posudku). Znalec oceňované pozemky rozdělil na ty určené k zástavbě, které ocenil jako stavební a na zbývající nestavební pozemky, které ocenil jako zemědělské. Při oceňování pozemků vycházel nejen z obou shora uvedených regulačních plánů z roku 1938, ale i ze směrného územního plánu hl. m. Prahy z roku 1964, ortofotomap pozemků, leteckých snímků z roku 1945 a 1953 a z regulačních a zastavovacích plánů z let 1936 a 1938, do nichž provedl zákresy katastrální mapy. Závěry znaleckého posudku týkající se ceny oceňovaných pozemků jsou přesvědčivé a logicky zdůvodněné. Odvolací soud tak nemá ničeho, co by na úvaze soudu prvního stupně o správnosti tohoto znaleckého posudku měnil.
- 28.Z výše uvedených důvodů krajský soud rozsudek okresního soudu v odvoláním napadených výrocích II. a III. jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně nákladového výroku V., v němž soud prvního stupně správně určil výši nákladů řízení žalobce, který byl po zpětvzetí žaloby v poměrně nepatrné části ve zbytku návrhu zcela úspěšný.
- 29.Rozsudek však změnil v závislém nákladovém výroku IV., o náhradě nákladů státu. To z toho důvodu, že nesdílí závěr soudu prvního stupně, že náklady v podobě vyplaceného znaleckého Ing. Petru Macákovi a Jaroslavu Truhlářovi není třeba České republice – Okresnímu soudu v Pardubicích přiznávat, protože sám žalovaný je organizační složkou státu a účetní jednotkou a plnění z uložené povinnosti k náhradě nákladů řízení by se tak přesouvalo pouze z jedné části státního rozpočtu do části jiné.
- 30.Odvolací soud zastává ten právní názor, že žalovanému, který je organizační složkou státu, lze uložit povinnost k náhradě nákladů státu (srov. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 12.2.2003, sp. zn. 35Co 40/2003, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 73/2004), neboť podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky, jsou jednotlivé organizační složky státu samostatnými účetními

jednotkami, které vedou v účetnictví závazky a pohledávky státu, a ke státu jako účastníkovi řízení musí být přístupováno stejným způsobem, jako k ostatním účastníkům a pouhá skutečnost, že stát je ze zákona osvobozen od soudních poplatků, nesouvisí s jeho povinností hradit vzniklé náklady. Proto odvolací soud postupoval podle § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 148 odst. 1 o.s.ř. a podle § 220 odst. 1 o.s.ř. napadený výrok IV. změnil tak, že žalovaný je povinen nahradit České republice – Okresnímu soudu v Pardubicích náklady řízení ve výši 7.162 Kč představované odměnou a náhradou výdajů znalců, které nebyly kryty zálohovými platbami (Ing. Petru Macákovi ve výši 4.893 Kč a Jaroslavu Truhlářovi ve výši 2.269 Kč). Lhůta splatnosti byla stanovena podle § 160 odst. 1, věta před středníkem, o.s.ř.

31.O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodováno podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. a zcela úspěšnému žalobci bylo přiznáno právo na jejich náhradu. Celkové náklady odvolacího řízení žalobce spočívají v odměně advokáta za 2 úkony právní služby po 14.100 Kč (§ 8 odst. 1, § 7 bod 6 AT, z punkta 1.448.998 Kč), paušální náhradě hotových výdajů 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 AT), dále v cestovním z Prahy do Pardubic a zpět při vzdálenosti celkem 230 km tam a zpět ve výši 1.869 Kč (při sazbě základní náhrady a ceně pohonných hmot dle § 1, § 4 vyhl. č. 467/2022 Sb., ve znění vyhl. č. 191/2023), náhradě za promeškaný čas ve výši 6 půlhodin x 100 Kč (§ 14 odst. 1, 3 AT) a v DPH 21 % ve výši 6.566,49 Kč (§ 137 odst. 3 o.s.ř.). Celkové náklady odvolacího řízení žalobce představují částku 37.835,49 Kč, které je žalovaný povinen nahradit žalobci k rukám jeho advokáta v zákonné třídní lhůtě (§ 149 odst. 1, § 160 odst. 1, věta před středníkem, o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud, dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, rozhodoval by o něm Nejvyšší soud ČR v Brně.

Pardubice 14. září 2023

Mgr. Lukáš Pácha v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Mgr. Hana Urubová.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 23.10.2023 a vykonatelnosti dne 27.10.2023.
Připojení doložky provedla Michaela Žáková dne 27.10.2023.